

Protokoll

Samisk kirkeråd (SKR)

04. – 05.09.2007

Røyrvik

Til stede:

Tore Johnsen, leder
Mareno Mikkelsen
Ingrid Johansen
Jonhild Joma
Tor Berger Jørgensen
Ingrid Jåma

Forfall:

Inga Marie Nordstrand
Niillas Henry Nystad, varamedlem
Maj Lis Kant, varamedlem

Fra sekretariatet:

Rávdná Turi Henriksen
Asta Johnsen
Inger Anna Gaup Gustad
Line M. Skum
Gerd Karin Røsæg

Nestleder Ingrid Jåma åpnet møtet med et bibelord og bønn. Mareno Mikkelsen orienterte om hva som har skjedd i Tysfjord etter SKR's besøk der under forrige møte. Neste dag holdt Jonhild Joma morgenbønn.

REFERAT FRA KIRKEKAFFEN ETTER KVELDSGUDSTJENESTEN

Kveldsgudstjeneste kl. 1930 i Røyrvik kirke m/liturg Bierna Bientie. Kirkekaffen ble tilrettelagt av Samisk kulturforening på Røyrvik.

I samtalen under kirkekaffen tok prest for sørsamer Bierna Bientie opp temaet joik i gudstjenesten. Temaet er ofte vanskelig å snakke om fordi det er et tema som stikker dypt hos den enkelte. Det er sterkt når man innleder nattverden med joik. Bientie stilte spørsmålet: Kan vi få lov å gjøre det slik? Man kan trekke paralleller mellom historien om den barmhjertige samaritan som forteller om et menneske som kom fra et folk som var regnet for ikke å være bra folk av jødene og den samiske historien hvor den samiske kulturen har blitt stemplet som uverdigg. Dette er bakteppet for å arbeide med samiske temaer knyttet til gudstjeneste, sa Bientie. Han takket også Anne Grethe Leine Bientie for arbeidet med den nye salmen på samisk "Jupmelen gieles, voestes biejjien govloe" (Skaperens stemme høres en morgen). Den norske utgaven ble sunget i kveldsgudstjenesten for første gang. Leder i SKR takket Bierna Bientie for det arbeidet han har gjort over mange år.

Saksliste:

- SKR 27/07: Protokoller
- SKR 28/07: Referatsaker
- SKR 29/07: Orienteringssaker
- SKR 30/07: Lokalisering av SKR's sekretariat
- SKR 31/07: Samiske kirkedager 2009
- SKR 32/07: Oppnevning av arbeidsgruppe - plan for samisk kirkeliv
- SKR 33/07: Oppnevning av samisk representant til komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 2008 - 2011
- SKR 34/07: Ansettelse og vigsling i Dnk av homofile i partnerskap. Konsekvenser av lærenemdas uttalelse 2006 - (KM-sak)
- SKR 35/07: Grunnlovsforankring, Kirkelov og Kirkeordning for Dnk - (KM-sak)
- SKR 36/07: Truet liv- Troens svar. Kirkens vitnesbyrd i lys av klimaendringer og arbeid med miljø, forbruk og rettferd - (KM-sak)
- SKR 37/07: Revisjon av ordning for bispenominasjon - innspill fra Samisk kirkeråd
- SKR 38/07: NOU 2007:6 - Formål for framtida - innspill til høringsuttalelse
- SKR 39/08: Eventuelt:
1) Høringsuttalelse om Samisk språkplan for Tysfjord kommune

SKR 27/07 Protokoller

1. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 08. - 09.05.2007 i Kjøpsvik
2. Protokoll fra telefonmøte i Samisk kirkeråd 04.06.2007

Vedtak:

Samisk kirkeråd godkjenner protokollene.

SKR 28/07 Referatsaker

- 1) Protokoll fra møte i Kirkerådet 07. - 08.06.2007 i Kirkens hus
- 2) Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 20. - 22.05.2007 i Genève
- 3) Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 23. - 27.06.2007 i Ulsteinvik
- 4) Protokoll (nordsamisk versjon) fra møte i Ressursgruppe for samisk kirkeliv 16. - 18.03.2007 i Trondheim – (norsk versjon behandlet 08. - 09.05.2007 i Kjøpsvik)

- 5) Kommunedelplan – Samisk språkplan av 15.05.07 til høring fra Tysfjord kommune og svar fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd av 11.06.07
- 6) Referat fra møte i Utvalg for sørsamisk kirkeliv 16.03.2007
- 7) Referat fra møte i Nordsamisk liturgiutvalg 31.05 - 01.06.2007 i Oslo
- 8) Referat fra sameprestmøtet 13. - 14.06.2007 i Tromsø

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar referatsakene til etterretning med følgende merknader:

Referatsak 3: Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 23.- 27. 06.2007 i Ulsteinvik

- a) SKR er glad for at UKM ser behovet for en egen samisk ungdomskonsulent stilling.

Referatsak 5: Kommunedelplan- Samisk språkplan av 15.05.07 til høring fra Tysfjord kommune

- a) Saken tas opp som eventuelt-sak. SKR/AU gir en høringsuttalelse i løpet av oktober.
Kommentar til Sør-Hålogalands innspill i saken: ny prest er forpliktet til å lære seg lulesamisk i henhold til Samelovens språkregler.

Referatsak 8: Referat fra sameprestmøtet 13.-14.06.2007 i Tromsø

- a) Det er interessant å se på rollen til sameprestmøtet i et større perspektiv enn Nord-Hålogaland bispedømme. Det bør tas opp i arbeidet med Plan for samisk kirkeliv.

SKR 29/07 Orienteringssaker

- 1) Brev av 07.05.07 og 24.05.07 fra SKR til Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedr. møte mellom Sør-Hålogaland bispedømmeråd og SKR.
- 2) Brev av 30.05.07 fra KR/SKR til diverse menigheter vedr. samiske salmer i nye salmebøker i Dnk og svarbrev fra Ibestad menighet, Nord-Hålogaland biskop, Porsanger menighet og Kåfjord kulturskole.
- 3) Referat fra Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen's (SKKB) rådsmøte i Arkhangelsk 22. – 24.05.07.
- 4) Verdens Miljøverndag 2007 i Tromsø 03. – 04.06.07 og invitasjon til gudstjeneste i Tromsdalen kirke.
- 5) Brev av 11.06.07 fra Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) vedr. representasjon på Kirkemøtet 2007.
- 6) Invitasjon til 200-års jubileum av Karasjok gamle kirke 19.08.07.
- 7) Invitasjon av 05.06.07 fra SKR og KUN til verdikonferanse 2007 i Tromsø 18. – 20.09.07.

- 8) Rapport av 12.07.07 fra Skånland prestegjeld vedr. dåpsopplæringsprosjektet "Fra advent til Hellige – tre dagers konge".
- 9) Kopi av innvilgelse av søknad om dispensasjon fra Lov om kulturminner av 13.06.07 fra Riksantikvaren til UITØ vedr. forskningsutgraving på Gullholmen kirkegård i Tana kommune.
- 10) Rapport og regnskap av 18.06.07 fra Åarjelhsaemien Teatere vedr. prosjektet "Eatnemen Vuelieh/Jordens sanger".
- 11) Brev av 16.07.07 fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet vedr. uttalelser om afghanske asylsøkere og rekruttering av helsearbeidere fra fattige land som er rammet av hiv/aids.
- 12) Brev av 31.07.07 fra KKD til KR, brev av 05.06.07 fra KR til KKD og brev av 23.05.07 fra Hamar bispedømmeråd til KR og KKD vedr. frikjøp for leder i MKR og SKR
- 13) Email korrespondanse mellom Line Skum og Hans Alfred Trein, Comin vedr. Tupinikim/Guarani og Aracruz Cellulose.
- 14) Email av 19.06.07 fra Deenabandhu Manchala, Kirkenes Verdensråd (KV) og saksframlegg fra MKR vedr. oppnevning av samisk representant til arbeidsgruppe (Core group) i KV for perioden 2007 - 2011.
- 15) Avisartikler
- 16) Orientering om SKR's stab

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar orienteringssakene til orientering med følgende merknader:

Orienteringssak 2: Samiske salmer i nye salmebøker

- a) Det er et savn at ikke brev om samiske salmer ble sendt ut til Bispedømmeråd/ biskop i de tre nordligste bispedømmene, fordi de har et særlig ansvar for å ivareta de samiske språk.
- b) Det bør klargjøres hvem slike høringer skal sendes til av menigheter/ bispedømmeråd. Røyrvik sto f.eks ikke på listen.
- c) Ved arbeid med nye salmebøker bes Kirkerådet om å innarbeide som fast rutine å innhente forslag også på nord-, sør- og lulesamiske salmer."

Orienteringssak 5: Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) vedr. representasjon på Kirkemøtet 2007

- a) SKR merker seg korrespondansen som har vært mellom Kirkerådet og KUN. SKR håper at KUN i samarbeid med religionsvitenskapelig institutt,

Universitetet i Tromsø, kan komme med en formell søknad slik at et nordnorsk teologisk miljø blir synlig på Kirkemøtet.

Orienteringssak 12: Frikjøp av leder i MKR og SKR

- a) SKR er glad for at frikjøp av ledere i MKR og SKR nå tas opp. Ledervervet tar mye tid. Dette bør blir en fast ordning med frikjøp uavhengig av hvor lederne har sine faste jobber (i eller utenfor kirken).

Orienteringssak 13: Aracruz saken:

- a) SKR er svært tilfreds med at Tupinikim og Guarani har fått anerkjennelse for sine landrettigheter i Brasil. SKR er også glad for at Dnk har engasjert seg i denne saken i forhold til norske myndigheter og denne saken bør følges opp videre.

Orienteringssak 16: Muntlige orienteringer fra fung. generalsekretær:

Fung. generalsekretær orienterte om personellsituasjonen, oppgaver høsten 2007 og nødvendigheten av å forskyve oppgaver til 2008 pga. bemanningssituasjonen.

- a) SKR støtter sekretariatet i at noen oppgaver i årsplanen vil måtte forskyves til 2008 pga bemanningssituasjonen blant annet fordi opplæringskonsulentstillingen står vakant høsten 2007.
- b) SKR er opptatt av at ivaretagelsen av urfolksarbeidet i sekretariatet må sikres. SKR ber om at det forhandles med MKR ang. midler til at dette arbeidet kan bli ivaretatt.
- c) SKR vil igjen understreke behovet for at en samisk ungdomskonsulentstilling kommer på plass, jfr. UKM sak 10/07.

SKR 30/07 Lokalisering av SKR's sekretariat

Sammendrag

Samisk kirkeråd vil utrede alternative lokaliseringssteder for sekretariatet i Samisk kirkeråd. I tidligere drøfting av saken har SKR løftet frem flere momenter av betydning for vurdering av lokalisering.

- Betydningen av et samisk faglig- og kirkelig miljø som støtte for ivaretagelse og fornyelse av samisk kirkeliv.
- Betydningen av gode kommunikasjoner med hensyn til kontakt med de sentralkirkelige råd, de tre samiske språkområder som arbeidet er rettet mot
- Kartlegging av hva dagens lokalisering faktisk innebærer, og vurdering av om og på hvilken måte sentrale funksjoner og deltakelse i vitale prosesser kan ivaretas ved evt. ny lokalisering
- I størst mulig grad finne en samlende løsning
- Hva er Samisk kirkeråds rolle og prioriteringer i lys av rådets mandat?

Samisk kirkeråd er organisatorisk forankret i Den norske kirkes strukturer (§ 1. 2 ledd) og ideologisk forpliktet på denne kirkens tros- og verdigrunnlag. Samtidig er rådet kulturelt forankret i det samiske folk, og valgt for å representere samene i Den norske kirke. Det er i dette spenningsfeltet at Samisk kirkeråd må utforme sin rolle som et samisk-kirkelig lederskap i Den norske kirke.

Sak om lokalisering av SKRs sekretariat sendes til høring. Hensikten med høringen er å få innspill på fremtidig lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat. Lokaliseringsforslag må begrunnes i en vurdering av Samisk kirkeråds rolle som sentralkirkelig organ, i rådets rolle som pådriver i utviklingen av samisk kirkeliv, og i rådets ansvar for alle de tre samiske språkgruppene. Høringsbrevet vil også be om svar på hva de foreslåtte stedene kan tilby av lokaliseringmuligheter for sekretariatet.

Høringsinstansene bes om å avgi uttalelse innen 1.februar 2008.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd sender saken om lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat på høring til aktuelle høringsinstanser. Rådet delegerer til leder i samarbeid med sekretariatet å utforme høringsbrev til høringsinstansene. Merknader fra rådets behandling innarbeides og tas med i høringsbrevet.
2. Høringsfristen settes til 20.januar 2008.
3. Samisk kirkeråd mener følgende momenter må tillegges spesiell vekt i vurderingen av hva som vil være en hensiktsmessig lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat i framtiden:
 - a) Betydning av nærhet til samiske faglige og kirkelige miljøer som kan understøtte rådets arbeid med ivaretagelse og fornyelse av samisk kirkeliv.
 - b) Betydningen av gode kommunikasjoner med hensyn til kontakt mellom de sentralkirkelige råd, og de tre samiske språkrområder som arbeidet er rettet mot.
 - c) Kartlegging av hva dagens lokalisering faktisk innebærer, og vurdering av om og på hvilken måte sentrale funksjoner og deltakelse i vitale prosesser kan ivaretas ved en eventuell ny lokalisering.
 - d) Betydningen av å finne en samlende løsning, spesielt med tanke på å ivareta alle de tre språkgruppene i samisk kirkeliv.
 - e) Valg av lokalisering må sees i lys av hva som er Samisk kirkeråds rolle og prioriteringer i lys av rådets mandat.
4. Med utgangspunkt i disse momentene, og de foreliggende lokaliseringalternativene, har rådet hatt en foreløpig drøfting av framtidig lokalisering. Rådet er ikke samstemt i sine vurderinger, men ett lokaliseringalternativ framstår likevel på dette stadiet i prosessen som mest samlende som alternativ til dagens lokalisering i Oslo, nemlig Tromsø. Dette begrunnes på følgende måte (nummereringen viser til momentene listet opp ovenfor):
 - a) Tromsø er i dag den viktigste samiske universitetsbyen med fagmiljøer på felter som samisk språk (nord), kultur og historie, urfolksstudier, nordnorsk / samisk religiøsitet, teologi og praktisk-kirkelig utdanning. Byen samler mange samiske studenter, hovedsakelig fra det nordsamiske miljøet, men også fra lulesamiske og sørsamiske områder. Byen er jevnlig vertskap for større konferanser relatert til samiske forhold. Man kan forvente at Tromsøs rolle på disse feltene vil vokse i tiden som kommer.

- b) Flyplass ligger 5-10 minutter fra sentrum med jevnlig avganger til flyplasser i Nord-Norge, Trondheim, Oslo og Luleå. Det er overkommelig kjøreavstand til store deler av det nordsamiske området, og til det kjernesamiske området for lulesamene. Kommunikasjonene mot det sørsamiske området er dårligere, men ikke nødvendigvis dårligere enn de er fra Oslo.
- c) En tett kontakt mellom de sentralkirkelige råd i Oslo vil være en forutsetning for å fylle rollen som et sentralkirkelig organ på en tilfredsstillende måte også i fremtiden. Det går jevnlig direktefly til Oslo, og reisetiden fra Tromsø sentrum til Oslo sentrum er på ca. 3 timer.
- d) Tromsø fremstår på mange måter som et kompromiss. Stedet vil antakelig ikke fremstå som et førstealternativ for mange miljøer i Indre Finnmark ut fra et nordsamisk perspektiv med vekt på sterke samiske språkmiljøer, samt ut fra hensynet til at mange sentrale samiske institusjoner har sin hovedlokalisering i Karasjok eller Kautokeino. Tromsø vil antakelig være den eneste akseptable lokaliseringen i det nordsamiske området sett fra et lulesamisk og et sørsamisk perspektiv. Antakelig vil også mange fra sjøsamiske miljøer foretrekke Tromsø.
- e) Samisk kirkeråd er gitt et dobbelt mandat i Dnk i spenningen mellom majoritet og minoritet. Rådet er opptatt av å holde fast på Samisk kirkeråds rolle som et sentralkirkelig organ med nærhet til de løpende prosessene i det sentralkirkelige system. Flere i rådet signaliserer imidlertid at det i fremtiden er naturlig å styrke nærheten til samisk kirkeliv og det samiske samfunnet, for å kunne innta en mer aktiv rolle i videreutviklingen av samisk kirkeliv.

En utfordring ved en eventuell lokalisering i Tromsø er å sørge for at lulesamisk og sørsamisk kirkeliv ikke nedprioriteres på bekostning av et nordsamisk fokus. Dette krever en gjennomtenkning av hvordan nærheten til sør- og lulesamisk kirkeliv kan ivaretas på en tilfredsstillende måte. Det må holdes fast på at rådets helhetsansvar for sør-, lule- og nordsamisk kirkeliv står fast også ved eventuell relokalisering, og at det fortsatt er rådets prioriteringer som skal være styrende for rådets arbeid, uavhengig av sekretariatets lokalisering.

- 5.a) Høringsinstansene bes om å vurdere Tromsø som fremtidig lokaliseringssted for Samisk kirkeråds sekretariat. Vurderingen skjer ut fra en helhetsvurdering basert på momentene nevnt ovenfor.
 - 5.b) Høringsinstansene kan fremme en annen lokalisering blant følgende alternativer: Oslo, Trondheim, Bodø, Tromsø, Karasjok. Det bes om at det ut fra en helhetsvurdering (jf. momentene over), begrunnes hvorfor dette alternativet fremstår som en sterkere kandidat.
6. Samisk kirkeråd sluttbehandler sak om lokalisering på junimøtet 2008. Til denne behandlingen skal det foreligge en kostnadsoversikt.
7. Liste over høringsinstanser kvalitetssikres av rådets medlemmer.

Sammendrag

Samisk kirkedager ble første gang arrangert i 2004 i Jokkmokk. Ledelse og gjennomføring av samiske kirkedager var et samiskkirkelig initiativ og et samarbeid over landegrensene mellom samer. Samisk kirkeråd i Norge og Samiska Rådet i Svenska kyrkan hadde hovedansvaret for finansiering, ledelse og gjennomføring av en demokratisk prosess.

Sametinget i Finland har i sak ST 15 § EARÁ OVDANBOAHTTI ÁŠŠIT (andre saker), vedtatt at samiske kirkedager skal arrangeres 12.-14.6.2009 i Inari. Biskopen i Uleåborg stift er gitt hovedansvar for arrangering av samiske økumeniske kirkedager. Biskopen bes om å velge et nordisk utvalg for forberedelse av kirkedagene, mens Sametinget i Finland skal utpeke leder for arrangementsutvalget. Samisk kirkeråd mener at Sametinget i Finland med dette har skjøvet fra seg ansvaret for videreutvikling av samisk kirkeliv på samiske premisser.

Samisk kirkeråd vil uttrykke sin misnøye med framgangsmåten til Sametinget i Finland i saken. Samisk kirkeråd vil likevel slutte seg til arrangementet i 2009.

Rådet vil be om et møte med leder for Samiska Rådet i Svenska kyrkan for å drøfte prinsipielle utfordringer for forberedelse og finansiering av deltakelse i samiske kirkedager i 2009.

Samisk kirkeråd vil henstille Sametinget i Finland om å sørge for at ledelse, planlegging og forberedelse av samiske kirkedager forankres hos Sametinget i Finland, Samiska Rådet i Svenska kyrkan og Samisk kirkeråd i Den norske kirke.

Samisk kirkeråd vil ta initiativ overfor Samiska Rådet i Svenska kyrkan og kirkelig representant i Sametinget i Finland med sikte på å utarbeide et prinsippdokument for fremtidige samiske kirkedager.

Samisk kirkeråd avsetter midler til å arbeide med samiske kirkedager i 2009.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd vil uttrykke sin misnøye med framgangsmåten til Sametinget i Finland i saken, da dette viser en manglende prioritering av kirkelige spørsmål i tingets arbeid. Samisk kirkeråd vil likevel akseptere biskopen i Uleåborg stift som vertskap og medarrangør for arrangementet i 2009.
2. Rådet vil be lederen om å ha et møte med leder for Samiska Rådet i Svenska kyrkan for å drøfte prinsipielle utfordringer i forbindelse med forberedelse og finansiering av deltakelse i samiske kirkedager 2009.
3. Samisk kirkeråd vil henstille Sametinget i Finland om å sørge for at ledelse, planlegging og forberedelse av samiske kirkedager forankres hos Sametinget i Finland, Samiska Rådet i Svenska kyrkan og Samisk kirkeråd i Den norske kirke.
4. Samisk kirkeråd vil be om et fellesmøte med Samiska Rådet i Svenska kyrkan og kirkelig representant i Sametinget i Finland med sikte på å utarbeide et prinsippdokument for fremtidige samiske kirkedager.
5. Samisk kirkeråd avsetter kr. 100 000,- i 2008 til forberedelse av samiske kirkedager i 2009.

SKR 32/07 Oppnevning av arbeidsgruppe – plan for samisk kirkeliv

Sammendrag

Kirkemøtet vedtok i sak 07/06 at Samisk kirkeråd skal utarbeide en plan for samisk kirkeliv i samarbeid med de tre nordligste bispedømmer samt Oslo. Alt planarbeid i Kirkerådet vil berøre samisk kirkeliv. Det skal arbeides med en egen delplan for samisk trosopplæring. Samisk bibeloversettelsesarbeid har også relevans for planen.

Planen skal gjenspeile en helhetstenkning med grunnlag i vedtatte hovedmål og kjerneverdier. Planen skal være et støttende verktøy i arbeidet med samisk kirkeliv i menighetene og for arbeid med samisk kirkeliv generelt.

Samisk kirkeråd oppnevner en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen skal i samarbeid med de oppnevnte kontaktpersoner i de aktuelle bispedømmene utarbeide forslag til helhetlig plan for samisk kirkeliv.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd oppnevner en arbeidsgruppe på tre personer. Arbeidsgruppen skal i samarbeid med de oppnevnte kontaktpersoner i de aktuelle bispedømmene utarbeide forslag til helhetlig plan for samisk kirkeliv. Arbeidsgruppen oversender sitt forslag til SKR innen 15. mai 2008.

2. Medlemmene til arbeidsgruppen velges:

Tore Johnsen, Nord-Hålogaland, velges som leder

Bertil Jønsson, velges som medlem

Brita Bye, Sør-Hålogaland, velges som medlem

Som varamedlemmer for medlemmene fra Nord-Hålogaland og Nidaros oppnevnes diakonirådgivere fra de samme bispedømmene, og for medlemmet fra Sør-Hålogaland bispedømme, oppnevnes undervisningsrådgiver fra samme bispedømme som varamedlem.

a) Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Samisk kirkeråd.

b) Planarbeidet har en kostnadsramme på totalt kr. 80 000,-
For 2007 avsettes kr. 10 000,- til planarbeid.

SKR 33/07 Oppnevning av samisk representant til Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 2008 - 2011

Sammendrag

Samisk kirkeråd skal oppnevne samisk medlem til Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) for perioden 2008 - 2011.

Møte- og reiseutgifter for medlemmet dekkes over Kirkerådets budsjett etter vedtatte satser.

Følgende personer er forespurt og stiller seg til disposisjon enten som fast medlem eller varamedlem:

- Ánte Bals, 34 år, Kautokeino
- Inga Marja Steinfjell, Kautokeino
- Inga-Lill Sundset, 33 år, Bodø

Kun som varamedlem:

- Ragnhild Dalheim, 24 år, Oteren

Vedtak:

Samisk kirkeråd oppnevner som medlem til Komitéen for internasjonale spørsmål Inga Marja Steinfjell.

Som varamedlem oppnevnes: Ánte Bals.

Funksjonstiden er 2008-2011.

SKR 34/07 Ansettelse og vigsling i Den norske kirke av homofile i partnerskap. Konsekvenser av Lærenemndas uttalelse 2006 – (KM-sak)

Sammendrag

I januar 2006 presenterte Lærenemnda uttalelsen *Skriftforståelse og skriftbruk med særlig henblikk på homofilisaken*. Denne uttalelsen har flere vurderinger av homofilt samliv. Disse vurderingene er gjort med henblikk på kirkens lære. De har derfor relevans for vurderingen av de tidligere vedtak i Kirkemøtet som bygger på teologiske overveielser av homofilt samliv. Kirkerådet la uttalelsen fram for Kirkemøtet i 2006 som en orientingssak og skrev i saksframlegget at den skulle realitetsbehandles i 2007.

Saken har en fyldig presentasjon av Kirkemøtets vedtak i homofilisaken i 1995 og 1997, Bispemøtets vedtak i samme sak i 1997 og kirkemøtevedtaket om myndighetsrelasjoner i kirken i 2001.

Deretter behandles Lærenemndas uttalelser i 2000 (Tunsbergsaken) og 2006 med henblikk på ny behandling i Kirkemøtet (kap. 2). Det redegjøres for Lærenemndas forhold til Kirkemøtet, nemndas vurdering av homofilt samliv og vurderingen av uenighet i homofilisaken med henblikk på kirkens enhet. Det pekes på at Kirkemøtet må erkjenne at uenigheten i vurderingen av homofilt samliv i partnerskap er reell i den forstand at partene oppgir bibelsk begrunnelse for de syn som de ulike parter mener bør legges til grunn for praksis.

Debatten i kirken og samfunnet, Kirkemøtets status som representativt organ, eventuelle endringer av tidligere kirkemøtevedtak, Kirkemøtets behandling av uenighet i saker av læremessig art og kirkens økumeniske relasjoner/relasjoner til organisasjoner er alt sammen kontekst for Kirkemøtet behandling av saken i år og gjennomgås relativt kortfattet (kap.3). Det legges her premisser for vurderingen av spørsmål. som

- er Lærenemndas behandling tilstrekkelig til å ta saken opp i år?
- hvordan håndtere uenigheten om det teologiske grunnlaget for Kirkemøtets vedtak?
- hva bør Kirkemøtet eventuelt ta stilling til i år?
- har et Kirkemøtevedtak betydning for å kunne la være å tilsette homofilt samlevende i partnerskap i stillinger som krever ordinasjon/vigsel?
- hvilke økumeniske konsekvenser kan det få ved ikke å videreføre vedtakene fra 1995/97?

I tillegg til disse spørsmålene behandles tilsettingsspørsmålet, vigslingsspørsmålet og liturgispørsmålet (kap.4). Det argumenteres for enten å utsette behandlingen for å få et bredere grunnlag for å vurdere forvaltningsmessige konsekvenser av Lærenemndas uttalelse eller alternativt at Kirkemøtet finner tilstrekkelig grunnlag til å si at det ikke er mulig å videreføre vedtakene fra 1995/97.

Med tanke på det arbeidsretteslig vises det til forbudet mot diskriminering på grunn av seksuell orientering i arbeidsmiljøloven og om/på hvilken måte unntaksbestemmelsen kan benyttes av trossamfunnet Den norske kirke. Det foreslås ikke å påbegynne et arbeid med en liturgi for inngåelse av partnerskap.

Til sist drøftes den videre behandling av saken og hvordan kirken i dette spørsmålet skal forholde seg kirker en har kirkefelleskap med og organisasjoner den har samarbeidsrelasjoner til.

Vedtak:

Innspill til KR sak 42/07:

Samisk kirkeråd har drøftet Kirkerådets saksutredning i KR sak 42/07 *Vigsling og ansettelse i Den norske kirke av homofile i partnerskap. Konsekvenser av Lærenemndas uttalelse 2006*. På bakgrunn av drøftingene vil rådet gi følgende innspill:

Samisk kirkeråd erkjenner at spørsmålet om vigsling og ansettelse i kirken av homofile i partnerskap opptar mange, også i det samiske samfunnet. Rådet er seg bevisst at spørsmålet på en spesiell måte berører de homofile. Rådet erkjenner dessuten at det innenfor samisk kirkeliv finnes forskjellige syn på saken. Rådet finner likevel grunn til å understreke at mange menigheter og enkeltpersoner i samisk kirkeliv utfordres på en grunnleggende måte av de lærespørsmål som saken reiser. På denne bakgrunn, og i lys av rådets helhetsansvar for samisk kirkeliv, har rådet behandlet saken.

Drøftingene i SKR viser at rådets medlemmer er delt i synet på spørsmålet om hvorvidt homofile i partnerskap skal gis adgang til vigslede stillinger i kirken. 3 medlemmer støtter i hovedsak det anbefalte forslaget til vedtak i saksdokumentets punkt 5 som åpner for at homofile som lever i partnerskap kan tilsettes i vigslede stillinger i Den norske kirke, mens 3 medlemmer i hovedsak støtter det alternative forslaget i samme punkt som holder fast på vedtaket fra 1997.

Dersom Kirkemøtet 2007 åpner opp for ansettelse av homofile i partnerskap i vigslede stillinger, vil Samisk kirkeråd understreke følgende:

1. Det er viktig at biskoper og tilsettingsorganer i denne saken tar tilstrekkelig hensyn til menighetene som skal betjenes. Dersom homofile i partnerskap tilsettes i vigslede stillinger mot den lokale menighetens vilje, kan det føre til stor uro, splittelse og avskalling. Dette vil sannsynligvis være tilfelle med hensyn til mange samiske menigheter. Samisk kirkeråd vil understreke viktigheten av at samisk kirkeliv lokalt fortsatt kan oppleve Den norske kirke som et samlende, overbyggende fellesskap i formidlingen av evangeliet til nye generasjoner.
2. Det er viktig at samisk kirkeliv ikke rammes av dype splittelser på grunn av denne saken. Rådet vil derfor anmode lokale menigheter om i størst mulig grad å holde sammen, selv om Kirkemøtet skulle åpne for en ny praksis med hensyn til ansettelse av homofile i partnerskap.

SKR 35/07 Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke – (KM-sak)

Sammendrag

Dokumentet "Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke" (revidert versjon, Kirkerådet august 2007) utdyper Kirkemøtets posisjoner fra høringsuttalelsen om NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke*, når det gjelder Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke.

Del A gir et premissgrunnlag for det videre arbeidet med disse spørsmålene.

Del B gir noen overordnede føringer og prioriteringer for det videre arbeidet med kirkeordningsspørsmål i Den norske kirke både med tanke på en evt. ny fullstendig kirkeordning (del B, pkt. 1) og kirkeordningsmessige delområder (del B, pkt. 2).

Dokumentet har sikte både på den indre-kirkelige reformprosessen og på den videre politiske oppfølging av NOU 2006:2 *Staten og Den norske kirke*.

Vedtak:

Samisk kirkeråd har følgende innspill til dokumentet Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke:

1. Samisk kirkeråd ser positivt på retningen i arbeidet Kirkerådet har gjort i saken.
2. Samisk kirkeråd ber om at urfolksdimensjonen blir ivaretatt i arbeidet med en fremtidig kirkeordning i Den norske kirke.

SKR 36/07 Truet liv – troens svar. Kirkens vitnesbyrd i lys av klimaendringer og arbeid med miljø, forbruk og rettferd - (KM-sak)

Sammendrag

Med bakgrunn i statusrapporten for arbeidet med miljø, forbruk og rettferd og kirkens engasjement mot klimaendringer evalueres kirkens arbeid og veien videre drøftes. Dokumentet vil også vise klimaendringenes alvor og globale karakter. Utfordringens omfang, trussel mot alt liv, og den korte tiden vi har til å endre våre tenke- og atferdsmønstre viser at det er nødvendig å fortsette og å intensivere kirkens innsats for bærekraftig utvikling og reduksjon av klimagass-utslipp.

Dokumentet presenterer ansatser til en teologisk begrunnelse for dette, og viser eksempler på bidrag fra forskjellige kirketradisjoner som kan klargjøre den kristne troens økologiske dimensjon.

Målsettingen er å gi bedre og forutsigbare rammefaktorer for arbeidet, samt å bidra til en økt forståelse og teologisk forankring.

Vedtak:

Samisk kirkeråd støtter Kirkerådets forslag til vedtak til Kirkemøtet, med følgende innspill til Kirkerådets vedtak i saken:

1. Kirkemøtet erkjenner at samisk tradisjon og urfolks tradisjoner representerer en spesiell ressurs på dette feltet og ber om at det legges til rette for et økoteologisk arbeid i samisk kirkeliv og i de urfolkssammenhenger som Dnk er involvert i.
2. Kirkemøtet utfordrer teologiske fagmiljøer til å arbeide med dette temaet.

SKR 37/07 Revisjon av ordning for bispenominasjon – innspill fra Samisk kirkeråd

Sammendrag

Kirkerådet har sendt *Revisjon av ordning for bispenominasjon* på høring blant annet til bispedømmeråd, Ungdommens kirkemøte, de teologiske fakultetene, prostene og utvalgte menighetsråd. Høringsfristen er 1. september 2007.

Kirkerådet vil på sitt møte i september behandle et bearbeidet dokument på bakgrunn av høringssvarene som en forberedelse av saken til Kirkemøtet.

Samisk kirkeråd vil gi et innspill til høringen på bakgrunn av dokumentet i KR sak 26/07 og høringsskjemaet. Høringssvaret fra Nord-Hålogaland biskop til Kirkerådet ivaretar viktige anliggender for samisk kirkeliv som er sendt Kirkerådet.

16. Vekting av menighetsrådsmedlemmer i forhold til soknets medlemstall

Den foreslåtte vektingen mellom menighetsrådene i forhold til folketall kan slå veldig negativt ut i Nord-Hålogaland hvor det er svært mange små menigheter. De få store menighetene kan da få veldig stor innvirkning på det samlede resultatet. Det er uheldig i et flerkulturelt bispedømme med til dels store regionale forskjeller. Dette vil bety at for eksempel samiske menigheter får en langt svakere stemme ved bispevalg / bispenominasjon.

Andre kommentarer og forslag:

Det anmodes om at samisk kirkeliv legges inn i kriteriene for utspørring og vurdering av bispekandidater i de tre nordligste bispedømmene og Oslo bispedømme.

Samisk kirkeråd slutter seg til høringssvaret fra Nord-Hålogaland biskop og henstiller Kirkerådet om å vektlegge dette innspillet i saksdokumentet til Kirkemøtet 2007.

Vedtak:

1. Samisk kirkeråd slutter seg til høringssvaret fra Nord-Hålogland biskop og henstiller Kirkerådet om å vektlegge dette innspillet i saksdokumentet til Kirkemøtet 2007:

- *Den foreslåtte vektingen mellom menighetsrådene i forhold til folketall kan slå veldig negativt ut i Nord-Hålogaland hvor det er svært mange små menigheter. De få store menighetene kan da få veldig stor innvirkning på det samlede resultatet. Det er uheldig i et flerkulturelt bispedømme med til dels store regionale forskjeller. Dette vil bety at for eksempel samiske menigheter får en langt svakere stemme ved bispevalg / bispenominasjon.*
- *Det anmodes om at samisk kirkeliv legges inn i kriteriene for utspørring og vurdering av bispekandidater i de tre nordligste bispedømmene og Oslo bispedømme.*

2. Samisk kirkeråd ønsker forslags- og stemmerett ved bispevalg i de tre nordligste bispedømmene samt Hamar.

SKR 38/07 NOU 2007:6 – Formål for framtida – innspill til høringsuttalelse

Sammendrag

Departementet gjennomfører en høringsprosess om *NOU 2007:6 Formål for framtida – Formål med barnehagen og opplæringen*. Utredningen er tilgjengelig på nett:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/NOUer/2007/NOU-2007-6.html?id=471461>. Høringsfristen er 1. november 2007. Høringen er åpen for alle.

De tre sentralkirkelige rådene vil gi en felles høringsuttalelse som sendes departementet. Rådene kan imidlertid hver for seg behandle høringsdokumentet og komme med innspill til Kirkerådet. Som en forberedelse for prosessen, vil Kirkerådet behandle en forberedende høringsuttalelse på septembermøtet. Denne uttalelsen sendes til andre kirkelige høringsinstanser som et bidrag i deres arbeid med høringen.

Samisk kirkeråd sender sine innspill til Kirkerådet til høringsuttalelsen til NOU 2007:6 Formål for framtida – Formål for barnehagen og opplæringen.

Innspill med samiske perspektiver utarbeides med bakgrunn i

- NOU 2007:6 Formål for framtida – Formål for barnehagen
- Kirkerådets foreløpige høringsuttalelse
- synspunkter fra rådet og/eller fra enkeltmedlemmer i etterkant av rådsmøtet

Innspill fra SKR skal innarbeides i det endelige høringsdokumentet som Kirkerådet sender til departementet.

SKR delegerer til fungerende generalsekretær i samarbeid med rådets leder å gi en uttalelse. Uttalelsen skal innarbeides i høringsuttalelsen som Kirkerådet sender departementet innen 1.november 2007. Alternativt kan SKR-AU utarbeide en høringsuttalelse på vegne av SKR i oktober.

Vedtak:

SKR- AU utarbeider et forslag til høringsuttalelse "NOU 2007:6 Formål for framtida" som sendes til alle rådsmedlemmene til gjennomgang. Uttalelsen oversendes til Kirkerådet innen 1. november 2007.

SKR 39/07 **Eventuelt:**
**1) Høringsuttalelse om Samisk språkplan for Tysfjord
kommune**

SKR ønsker å gi en forsinket høringsuttalelse til arbeidet med samisk språkplan for Tysfjord kommune.

Vedtak:

1. SKR delegerer til SKR- AU å utarbeide et høringssvar. Høringssvar gis innen utgangen av oktober.
2. Kopi av uttalelsen sendes til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Tysfjord kirkelige fellesråd.

REFERAT FRA MØTE MED ÅGM 04.09.2007, KL 1515

Til stede fra ÅGM:

Bierna Bientie, Sigfred Jåma, Britt Arnild Wigum Lindland, Aina Toven Malum, Unni Dalåmo og Bertil Jønsson.

Leder i Samisk kirkeråd (SKR) ønsket velkommen og ga honnør til arbeidet som Utvalg for sørsamisk kirkeliv (ÅGM) har drevet over flere år, og i det siste blant annet med historieseminaret og arbeidet med opprettelse av samisk menighet i sørsamisk område.

Leder av ÅGM ga uttrykk for glede over at SKR har lagt møte til Røyrvik.

Salme-og liturgiarbeidet er tema på temamøtet, og her er det behov for å tenke på planer fremover for dette arbeidet. ÅGM ville gjerne høre hvordan arbeidet med plan for samisk kirkeliv som skal behandles på Kirkemøtet 2008 skal arbeides frem.

Godkjennelse av egen samisk menighet i sørsamisk område er på behandling i departementet. På sikt kan det tenkes å få med Frostviken og Hotagen i denne menigheten, mente ÅGM.

ÅGM var også opptatt av lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat som står på dagsorden i SKR møtet. Nidaros bispedømmeråd har sendt et brev til Samisk kirkeråd om saken. ÅGM ga uttrykk for at sekretariatet for SKR bør flyttes til sørsamisk område som støtte for arbeidet med samisk kirkeliv i dette området.

Etter innledningen orienterte leder i SKR om saker som SKR behandler på dette rådsmøtet. Kirkemøtet 2008 har bestilt en plan for samisk kirkeliv som skal vedtas i KM 2008. Plan for samisk kirkeliv vil tjene mange funksjoner, blant annet kartlegge og synliggjøre behov, bli et verktøy for videreutviklingen av samisk kirkeliv.

Assisterende direktør i Kirkerådet orienterte om departementets videre behandling av søknaden fra Nidaros bispedømmeråd om opprettelse av samisk menighet i sørsamisk område. Departementet vil fremme en kongelig resolusjon og departementet er positiv til dette prosjektet og vil ikke gå inn å detaljstyre prosjektet.

Samisk kirkeråds leder sa at rådet stiller seg bak dette arbeidet og vil gjenta sin støtte til at arbeidet skal fortsette med opprettelse av samisk menighet i sørsamisk område.

Salme- og liturgiarbeidet må tas med i plan for samisk kirkeliv, KM 2008.

I arbeidet med lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat er det mange hensyn å ta. Ulike interesser og de samiske språk. Leder av SKR informerte om den foreløpige drøftingen av lokaliseringssaken.

REFERAT FRA TEMAMØTE 04.09.2007, KL. 1615 I LIMINGEN GJESTEGÅRD, RØYRVIK

Tema: “*Sørsamisk salme- og liturgiarbeid – et viktig språkarbeid*”

Deltakere: Inviterte gjester fra lokalt samisk kirkeliv, Samisk kirkeråds medlemmer og ansatte i Samisk kirkeråd og assisterende direktør fra Kirkerådet.

SKRs leder ønsket velkommen til møtet og presenterte rådet og staben. Han var imponert over det som man hadde fått til i det sørsamiske området tross små ressurser.

Innledning

ved Prest for sørsamer Bierna Bientie

Bientie innledet med å orientere om situasjonen for sørsamisk kirkeliv. Det er meget lite skriftlig materiell, og spesielt er dette merkbart på samiske salmer. Det finnes kun et fåtall salmer, blant annet noen julesalmer, en dåpssalme og andre salmer til allsidig bruk. Salmene er i Salmer 1997, sa Bientie.

Videre fortalte Bientie at Gustav Hasselbrink har lagt grunnlaget for samisk-norsk ordbok, og oversatt en del salmer, for eksempel av Lina Sandell. Men Bientie signaliserte om at tiden nå er moden for å få mer salmestoff på plass.

Bientie så paralleller mellom salmearbeid med bibeloversettelse. Salmearbeid handler om diktning, sa Bientie. Det må både tid og fantasi til, samtidig som det ligger mye følelser i slikt arbeid, mente han. Dikteren blir gjenstand for offentlig gransking av salmebrukere. Derfor er det viktig å gi folk frimodighet, skape en trygg atmosfære og ha omsorg for de som vil gjøre et slikt arbeid, mente Bientie.

Bientie fortalte kort om språksituasjonen for sørsamisk. Mye av det språklige grunnarbeidet som ord, uttrykk og åndelige begreper mangler. I bibeloversettelse, som Bientie selv arbeider med for tiden, jobber man parallelt med den språklige biten og oversettelsen, fortalte Bientie.

Videre fortalte han følgende om prosessen med oversettelsen: 2 personer oversetter tekster, og leverer tekstene til en “storgruppe” på 6 personer fra norsk og svensk side. Storgruppa og oversetterne går deretter sammen gjennom førsteutkastet. Denne arbeidsmetoden har fungert godt, og er en innarbeidet praksis i gruppa, sa Bientie. Kanskje kan modellen fra bibeloversettelse være gagnlig for salmearbeid også, mente Bientie.

Respons fra SKR nestleder Ingrid Jåma:

Samisk kirkeråd vil prioritere sør- og lulesamisk, samt være støttespiller på områder der sørsamisk kirkeliv har behov for og ønske om det, sa Jåma. Hun oppfordret sørsamisk kirkeliv, samt lulesamisk kirkeliv, til å komme med konkrete innspill til Samisk kirkeråd.

I den åpne samtalen rundt bordet ble man opptatt av det grunnleggende språkarbeidet på sørsamisk. Noen mente at Sametinget muligens kan være med å finansiere en del av språkarbeidet. Møtet oppfordret SKR til å gi signaler om de økonomiske behov til Kirkemøtet, da det trenges støtte både fra sentralt og lokalt hold.

I diskusjonen om rekruttering av folk som kan skrive samiske salmer, ble det vist til et joikekurs som var gjennomført på Høgskolen i Nord-Trøndelag. Alle 15 på kurset ble ganske raskt utfordret til å sette igang med å joike. Kurset skapte et trygt miljø, og kan kanskje også brukes i arbeide med samisk oversetting og diktning. Oppfordringen fra sørsamisk kirkeliv til SKR var å støtte opp om et "kirkejoik"-prosjekt.

Møtet av opptatt av å levendegjøre bruken av samisk språk generelt. Kommunens representanter sa at det var problematisk å skaffe lærerkrefter til samiskundervisning. Barnehage/skole sliter med språkopplæringen, og det gjelder også de unges motivasjon til å lære det på videregående opplæring, sa ordføreren. Det er også viktig at for eksempel de kirkelige ansatte får grunnleggende språkopplæring for å skape større språkmiljøer, mente møtedeltakerne.

Møtet diskuterte måter å løse mangelen på samisklærere. Et grenseoverskridende samarbeidsprosjekt om storkommune mellom grensekommuner på begge sider av grensa, deriblant Røyrvik og Lierne, er igang. Det kan stimulere til samarbeid om samisk språkundervisning. Videre ble det foreslått å etablere f.eks. rekrutteringsstillinger hvor folk kan lære seg samisk. Det må gis økonomi til slike tiltak.

SKRs leder fremholdt at flere krefter må gå sammen for å få på plass et eget sørsamisk prosjekt over et visst antall år. Spørsmålet er: Hva er det som trenges aller først? Er det f.eks. en ressursgruppe som kan møtes 2 ganger i året? Eller en prosjektstilling til sørsamisk kirkeliv som kan være med og samordne og drive arbeidet frem?

Møtet var enstemmig i at sørsamisk salme- og liturgiarbeidet må intensiveres.